

W sprawie kupna progów rosyjskich przez c. k. kolej państwową.

W zeszłym miesiącu zwróciła się grupa producentów progów z Bukowiny do ministra kolei z zażaleniem, że Dyrekcyja c. k. kolei państwowej wbrew wyraźnym przepisom art. 13 ogólnych warunków dostaw dla kolei państw. w ostatnich latach coraz więcej zakupuje progów rosyjskich, przez co wyrób i handel progów pochodzenia krajowego, na szkodę właścicieli lasów, tudzież przemysłu drzewnego, prawie ustać muszą — prosząc zarazem o wydanie polecenia wszystkim c. k. Dyrekcyjom, żeby przepisów wymienionego art. 13 przestrzegały.

Sprawa ta także poruszoną jest w nrze 13 wiedeńskiej „Neue Holz Zeitung“ i słusznie żali się tam przemysłowiec, że kolej państwowa, względnie referenci wniesionych na progi ofert, wcale się o to nie troszczą, jakiego pochodzenia są oferowane progi, a starają się tylko o to, żeby je zakupić po tańszej cenie, choćby o halerza na sztuce, zatwierdzając progi rosyjskie, przez co kolej zaoszczędza wprawdzie kilkaset koron rocznie w obrębie każdej dyrekcyi, przemysłowi jednak drzewnemu i właścicielom lasów wyrządza ogromną stratę.

Art. 13 ogólnych warunków dostaw dla c. k. kolei państwowej opiewa wyraźnie:

„Dostawić się mające przedmioty, muszą być wyrobione z krajowych materyałów i na tem miejscu, które jest w kontrakcie podane. (o ile wyraźnie inaczej nie ustanowiono). Dostawcy wolno tylko za wyraźnem pisemnem zezwoleniem tej c. k. dyrekcyi kolejowej, która dostawę mu zatwierdziła, dostawić się mające przedmioty lub części tychże w innem miejscu wyrobić, miejsce poboru, które ma leżeć w obrębie kraju, (o ile inaczej wyraźnie nie ustanowiono) ma być przez c. k. kolej państwową zatwierdzone“.

Mimo wyraźnego brzmienia, panowie referenci wcale się nie troszczą o ten przepis i naruszają go, zatwierdzając świadomie kupno progów pochodzenia rosyjskiego.

W formularzach ofert na progi, znajduje się osobna rubryka, dotycząca pochodzenia drewna, z którego oferowane progi wyrobione będą, rubrykę tę wypełnić ma dostawca. — Rzeczą odnośnych referentów byłoby, zwrócić na tę rubrykę więcej uwagi i oferty progów rosyjskich załatwić odmownie, a co do innych, polecić urzędnikom odbierającym materiały drzewne, aby na to baczili, czy rzeczywiście progi są wyrobione w kraju i z drewna pochodzenia krajowego.

W praktyce dotychczas tak się dzieje, że urzędnicy kolejowi, odbierają na stacjach granicznych (Bełzec,² Sokal, Brody, Podwołoczyska) progi, które koleją lub kołową drogą z Rosji dostawiono, a dla niektórych dyrekcyi (c. k. kolej północna) przychodzą progi do stacji odbiorczych wprost z Rosji.

Z tego wynika, że powołane czynniki wcale nie zwracają uwagi i nie troszczą się o to, jaki materiał odbierają, a w następstwie tego producent galicyjski musi progi swoje po niskiej cenie do Prus wysyłać. — Ale i ta droga wyjścia, po podwyższeniu stawek przewozowych będzie utrudniona, bo podwyższenie obciąża progi bardzo dotkliwie, a koszta transportu z Galicyi aż do granicy podrożeją o 20 do 30 h na progu.

Tak się dzieje u nas w Austrii. Na Węgrzech inaczej się przestrzega hasła popierania przemysłu drzewnego, a w Prusiech dostawca, który daje progi pochodzenia krajowego, dostaje cenę o 10⁰/₀ wyższą, niż dostawcy progów zagranicznych¹⁾.

Ilość progów rosyjskich, zakupywana przez kolej państwową, rozdziela się rocznie na pojedyncze dyrekcyje i wynosi 40 do 70⁰/₀ zapotrzebowania. Dyrekcyje kolejowe w Wiedniu, Pilźnie, Pradze, Ołomuńcu, Linzu, Krakowie, Lwowie, Stanisławowie i Czerniowcach, tudzież kolej północna miały na rok 1909 następujące zapotrzebowanie:

około	13.000 m ³	progów dęb.	do rozjazdów i na mosty
"	200.000 szt.	" "	2·70 m dług.
"	1,000.000	" "	2·50 " "
"	100.000	" "	2·40 " "
"	1,200.000	" "	sosn. 2·40 i 2·50 m dług.

¹⁾ Właściwie bonifikację w wysokości 20 pf. za każdy próg.

Ogólna wartość wynosi około 9,000.000 koron, łatwo więc możemy na podstawie podanego poprzednio stosunku zakupionych progów rosyjskich wyliczyć, ile milionów koron za te materiały w ręce właścicieli lasów do Rosyi i ile milionów¹ koron na wyróbkę i dostawę tych progów w ręce robotników do Rosyi idzie. — Zapotrzebowanie upaństwowionych linii kolei północno - zachodniej, towarzystwa kolei państwowej i czeskiej kolei północnej, które rok rocznie bardzo wiele progów rosyjskich dostają, w tem zestawieniu nie jest objęte.

W memoryale Towarzystwa leśn. do ministerstwa kolejowego w sprawie podniesienia stawek przewozowych na drewno, poruszył tę kwestyę wiceprezes Tow. leśn. p. C. Kochanowski, jako argument przeciw podniesieniu stawek, miejmy więc nadzieję, że uwaga sfer miarodajnych na tę sprawę zwróconą została.

Ministerstwo kolejowe i c. k. koleje państwowe powinny w uznaniu tego uzasadnionego zażalenia, polecić swoim organom, ażeby przepisy art. 13 ogólnych warunków dostaw dla c. k. kolei państwowej, przy pokryciu zapotrzebowania progów ściśle przestrzegały i ażeby przy odbiorze progów pochodzenie tychże dokładnie badały.

Tylko w ten sposób zdołamy uniknąć dalszych strat, które naszemu leśnictwu i przemysłowi drzewnemu, handel progami rosyjskimi w ostatnich latach wyrządził.

A. K.